

Raadsvoorstel

Onderwerp: Onze maatschappij, ons domein; fundament voor onze transformatie!	Commissie: 4 juni 2018	BBVnr: 1321068
Portefeuillehouder: Keuzenkamp - van Emmerik, T., Dokter H.	Gemeenteraad: 14 juni 2018	Raadsvoorstelnr.: 1325185
e-mailadres opsteller: M.Wolberink@bar-organisatie.nl		Openbaar

Onderwerp

Onze maatschappij, ons domein; fundament voor onze transformatie!

Geadviseerde beslissing raad

1. Een bedrag van € 1.408.471 voor 2018 en € 1.220.055 voor 2019 beschikbaar te stellen voor de autonome ontwikkelingen voor Wmo en Participatie, voor de interne beheersing van domein Maatschappij en voor frictiekosten uit het verleden.
2. De inzet te dekken voor
  - a. 2018 uit de algemene reserve voor € 1.137.744, € 200.027 uit Huishoudelijke verzorging Zin en € 70.700 uit WSW middelen.
  - b. 2019 uit de algemene reserve voor € 754.328, € 200.027 uit Huishoudelijke verzorging Zin en € 265.700 uit WSW middelen.
3. De BAR-bijdrage met de genoemde bedragen te verhogen voor de jaren 2018 en 2019.
4. De besluiten te verwerken via de 1^e tussenrapportage 2018.

Inleiding

Domein Maatschappij is op een cruciaal punt aangekomen. De transitie van de drie grote decentralisaties is achter de rug. We kunnen met recht stellen dat dit met succes heeft plaatsgevonden. De ondersteuning die nodig is voor gezinnen op de diverse leefgebieden overeenkomstig de Jeugdwet, Wmo 2015 en de Participatiewet is georganiseerd. In de achterliggende drie jaren hebben we de uitvoering en het beleid in het domein georganiseerd naar de onderscheiden wetgevingen. De komende periode richten we ons op de transformatie en doorontwikkeling van het domein samen met onze partners en inwoners. De opmaat naar de volgende fase is gemaakt, voordat we daar aan beginnen moeten we nog wel een aantal stappen zetten. Hiervoor heeft domein Maatschappij de volgende bestuurlijke opdracht gekregen:

- integraal en gebiedsgericht werken;
- de beweging van zware naar lichte zorg inzetten;
- versterken preventie;
- uitgaan van eigen kracht van mensen;
- stevig (wijk)netwerk opbouwen.

Beoogd effect

De komende jaren ontwikkelt het domein Maatschappij zich verder door naar een integraal werkende en wijkgerichte organisatie.

Relatie met beleidskaders

Wet maatschappelijke ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet.

Duurzaamheid

In een gezonde en sterke gemeenschap participeren mensen naar vermogen. Mensen met beperkingen hebben daarbij tijdelijk of blijvend ondersteuning nodig van de gemeente. Er zijn recent werkwijzen ontwikkeld en samenwerking met GGZ-instellingen is georganiseerd, die ook in deze gemeente toegepast kunnen worden. Door de benodigde begeleiding te geven wordt er uiteindelijk een kleiner beroep gedaan op inkomensondersteuning. Ook op het gebied van welbevinden en gezondheid heeft dat een positieve invloed. Doordat er ook minder onrechtmatig gebruik wordt gemaakt van inkomensvoorzieningen blijft het sociale draagvlak in stand.

Argumenten

1.1 *Autonome ontwikkelingen in het sociaal domein vragen om extra inzet*

Het aantal meldingen met een zorgvraag Wmo in Ridderkerk is in 2017 (ten opzichte van 2016) met 17% gestegen en het aantal mutaties met 19%. Door de stijging van het aantal meldingen en mutaties is de (tijdige) afhandelingstermijn van de aanvragen Wmo onder de normafpraak gezakt van 95. Daarnaast zijn er wachtlijsten ontstaan waardoor meldingen niet binnen de gestelde (wettelijke) termijn van zes weken kunnen worden opgepakt. De gevraagde middelen om deze stijging op te vangen bedraagt 8% van het budget BAR-begroting dat beschikbaar is voor het uitvoeren van Wmo taken.

Het aantal bijstandsgerechtigden neemt toe. In 2017 is het klantenbestand met 6,4% toegenomen, in tegenstelling tot de landelijke trend (daling van 1%). Op dit moment telt Ridderkerk 880 uitkeringsgerechtigden. In de eerste plaats is er sprake van een toename van het huidige bestand. Daarnaast is er ook sprake van nieuwe wetgeving die we integraal moeten op pakken (zoals bijvoorbeeld Wet taaleis). Ook zien we een toename van het aantal nieuwe klanten waarbij de afstand tot de arbeidsmarkt groter is. Vaak is er sprake van multi-problematiek. De gevraagde middelen om deze stijging op te vangen bedraagt 17% van het budget in de BAR-begroting dat beschikbaar is voor het uitvoeren van de Participatiewet.

Door een tekort aan capaciteit kunnen we onvoldoende uitvoering geven aan de Wmo, de Participatiewet en onvoldoende inzetten op een integrale dienstverlening.

1.2 *Niet alle klanten zijn momenteel in beeld.*

De nadruk ligt op de klanten met een kleine afstand tot de arbeidsmarkt. Mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt moeten langer op hulp wachten. Zorgklanten zakken verder af. Klanten die in een inrichting verblijven worden niet begeleid. Hoewel uit recente initiatieven in het land blijkt dat ook hier goede resultaten geboekt kunnen worden. Door middel van extra inzet kunnen we de begeleiding intensiveren. Hiermee vergroten we de kans aanzienlijk dat meer klanten uitstromen. De uitkeringsduur en de re-integratietrajecten worden hiermee ingekort.

1.3 *Niet investeren in de interne organisatie leidt tot een toename van een tekort op de Rijksbijdrage BUIG.*

In tegenstelling tot het landelijke beeld, dat voor het eerst sinds 2008 in 2017 het aantal uitkeringsgerechtigden met 1% is gedaald, zien we in Ridderkerk een tegengestelde beweging. Op grond van de landelijke trend worden de landelijk de bijstandskansen bepaald, en het landelijke macrobudget BUIG berekend. Voor Ridderkerk heeft dit een nadelig effect.

1.4 *Het niet nemen van maatregelen vergroot het risico op een negatieve beoordeling van de aanvraag voor een vangnetuitkering om het tekort op de BUIG te dekken*

Om in aanmerking te komen voor een vangnetuitkering van het Rijk om het tekort op de rijksbijdrage BUIG in 2017 te dekken, wordt een aanvraag ingediend. In die aanvraag worden oorzaken van het tekort geïnventariseerd, en de maatregelen beschreven die u genomen heeft om het tekort te

beperken. Op basis van onder andere de beoordeling van die aanvraag zal het Rijk een besluit nemen over de hoogte van de Vangnetuitkering. Het versterken van de interne organisatie is een belangrijke maatregel, die een voorwaarde vormt voor andere te nemen maatregelen (borgen van de kwaliteit van de uitvoering, intensivering van de begeleiding en handhaving, uitbreiden van de instrumenten in verband met specifieke problemen zoals bijvoorbeeld zwakbegaafdheid).

Omdat er volgens de huidige verwachting ook een tekort zal zijn op de Rijksbijdrage BUIG voor 2018 zal er waarschijnlijk ook over dit jaar een vangnetuitkering aangevraagd moeten worden. Dan wordt er bij de beoordeling ook gekeken naar het effect van maatregelen die eerder zijn genomen. De beoordeling daarvan is dus gerelateerd aan de maatregelen die nu worden genomen.

1.5 Investeren in (integrale) processen en werkwijzen verlaagt het risico op een afkeurende accountantsverklaring.

De processen van domein Maatschappij herontwerpen we om integraal en wijkgericht te werken. Hiervoor richten we de administratieve organisatie in langs de nieuwe processen en versterken we de interne beheersing van het domein. Dit gaat bijvoorbeeld over de borging van processen en werkwijzen, inrichten van interne controles, kwaliteitsmanagement, voldoen aan wettelijke verplichtingen in het kader van privacy en tijdelijk kwalitatieve versterking van de formatie en het management. De investeringen in processen en werkwijzen verlaagt het risico op een afkeurende accountantsverklaring, omtrent het sociaal domein.

1.6 Actievere handhaving leidt tot doelmatigere inzet van voorzieningen.

Bij de versterking van het domein investeren we ook op integraal toezicht en handhaving.

1.7 De versterking en borging van de interne beheersing draagt bij aan een lager risicoprofiel voor het sociaal domein.

In de begroting staat voor € 3.958.000 aan risico's ten laste van het weerstandsvermogen gereserveerd. Bij de jaarrekening 2017 is aangegeven dat het huidige verhoogde risicoprofiel terecht is.

1.8 Doorontwikkeling domein Maatschappij wordt geremd door rekeningen uit het verleden.

Het domein draagt financiële personeelslasten die ontstaan zijn door in het verleden genomen besluiten. Het betreft ongedekte formatieplaatsen en lasten van voormalig personeel. Deze frictiekosten beperken het domein in de opgave om bijvoorbeeld vacatures te vervullen.

1.9 De inleg is gebaseerd op verdeelmaatstaven.

De financiële middelen zijn langs drie lijnen opgesteld. Het betreft allereerst de autonome ontwikkelingen op de gebieden Wmo en Participatie. De bijdrage van Ridderkerk is gebaseerd op de verdeelmodellen van de integratie uitkering Wmo en Participatie. De tweede lijn betreft de versterking en borging van domein Maatschappij. De derde lijn betreft de niet-beïnvloedbare frictiekosten.

2.1 Incidentele dekking uit algemene reserve en programmamiddelen

De programmabudgetten zijn niet afdoende om de incidentele aanvragen volledig te dekken. Door het wegvallen van de gemeentelijke taken op het gebied van de WSW vallen hier middelen vrij. Daarnaast bevat het budget Huishoudelijke verzorging Zin ruimte voor de dekking van de autonome groei van de Wmo inzet omdat het aantal aanvragen voor voorzieningen binnen de Huishoudelijke Hulp afnemen en er minder geïndiceerde zorg wordt afgenomen. Deze trend is al langer zichtbaar.

Voor de overige inzet doen we beroep op de algemene reserve.

Overleg gevoerd met

N.v.t.

Kantttekeningen

1.1 De autonome ontwikkelingen kunnen fluctueren.

Voor de Wmo-aanvragen geldt dat extra inzet is berekend op basis van de ervaringen in 2017. Er is nog onzekerheid of de aantallen in 2018 en 2019 nog verder gaan stijgen. Voor 2019 wordt wel een verhoging verwacht als gevolg van de aangekondigde aanpassing in het regeerakkoord om de eigen bijdrage voor Wmo af te schaffen. Omdat er nog geen inschatting gemaakt kan worden van een eventuele toekomstige stijging, wordt hiermee vooralsnog geen rekening gehouden.

Het aantal bijstandsgerechtigden kan harder stijgen dan nu is ingeschat. De extra inzet is berekend op basis van de ervaringen in 2017. Er is onzekerheid over de aantallen in 2018 en 2019. Omdat er nog geen inschatting gemaakt kan worden van een eventuele toekomstige stijging van het aantal klanten, wordt hiermee vooralsnog geen rekening gehouden. Het advies is om vast te houden aan een gemiddelde caseload van klantmanagers van 80 klanten per fte.

1.2 Geen extra incidentele inzet leidt tot verdere daling van kwaliteit dienstverlening.

Dit kan ertoe leiden dat er onvoldoende passende zorg wordt ingezet. De eventuele gevolgen hiervan zijn:

- Een verdere toename van de problematiek.
- Ontevredenheid en klachten van inwoners.
- Toename van bezwaarschriften.
- Verdere toename van de afstand tot de arbeidsmarkt en/of verzwaring van (multi)problematiek.
- Uitval van personeel door te grote werkdruk.

1.3 We geven voorrang aan de optimalisatie van integraal en gebiedsgericht werken en de inrichting en verbetering van onze processen.

De eerstkomende periode zetten we in op de optimalisatie en vooral het integraal insteken van onze processen. De inwoners met problematiek op meerdere leefgebieden zijn er immers bij gebaat als zij kunnen rekenen op een afgestemd maatwerk aanbod. Een aanbod waarbij het duurzame resultaat voorop staat. Het investeren in de procesoptimalisatie geven we minimaal de eerste twee komende jaren voorrang ten opzichte van het implementeren van volledige nieuwe en innovatieve concepten. Waar we innovatieve werkwijzen tegenkomen haken we aan en verwerken deze in onze processen.

2.1 De bestemmingsreserve sociaal domein is voor open einderegelingen

Voor tekorten in het sociaal domein hebben we een bestemmingsreserve beschikbaar. Deze reserve is ingesteld om tekorten als gevolg van open einde regelingen op te vangen. Omdat de investeringen niet direct het gevolg zijn van open einde regelingen doen we geen beroep op de bestemmingsreserve.

Uitvoering/vervolgstappen

Na besluitvorming wordt inzet geworven.

Evaluatie/monitoring

We houden u op de hoogte via de reguliere P&C producten.

Financiën

De financiële onderbouwing is opgedeeld in drie onderdelen: autonome ontwikkelingen Wmo en Participatie, versterken en borgen interne beheersing en frictiekosten door rekeningen uit het verleden. In de tabel op pagina 5 zijn de kosten en voorstellen voor de dekking weergegeven.

Autonome ontwikkelingen Wmo en Participatie

Om de autonome ontwikkelingen op te vangen zijn inschattingen gemaakt voor de extra personele inzet. Het gaat hierbij voornamelijk om het terugdringen van te hoge caseloads. Het budget voor de uitvoering van de Wmo binnen de BAR-begroting verhogen we met 8% en voor het terugdringen van de caseload bij Participatie verhogen we het budget in de BAR-begroting met 17%.

In de programmabegroting is voor de inzet op Wmo voldoende ruimte op het budget van Huishoudelijke verzorging Zin. Voor de inzet van Participatie is er slechts deels dekking aanwezig in de programmabegroting. Voor 2018 € 70.700 en 2019 € 265.700 uit de vrijval van de WSW middelen. Het restant dekken we uit de algemene reserve.

Versterken en borgen interne beheersing

De inzet bestaat globaal uit drie onderdelen: Herontwerpen van de hoofdprocessen, tijdelijke versterking van het management en inzet integrale uitvoeringsorganisatie en integraal toezicht en handhaving.

Friciekosten door rekeningen uit het verleden

De frictiekosten bestaan uit personele lasten als gevolg van besluiten genomen in het verleden.

	2018	Dekking programmabudget	Dekking algemene reserve
Autonome ontwikkelingen Wmo	200.027	200.027	
Autonome ontwikkelingen Participatie	494.997	70.700	424.297
Versterken en borgen interne beheersing	525.031		525.031
Friciekosten uit het verleden	188.417		188.417
Totale kosten	1.408.471	270.727	1.137.744

	2019	Dekking programmabudget	Dekking algemene reserve
Autonome ontwikkelingen Wmo	200.027	200.027	
Autonome ontwikkelingen Participatie	494.997	265.700	229.297
Versterken en borgen interne beheersing	525.031		525.031
Totale kosten	1.220.055	465.727	754.328

Juridische zaken

N.v.t.

Communicatie/participatie na besluitvorming

N.v.t.

Overige PIJOFACH zaken

N.v.t.

Collegebesluiten op gemeentelijke website

Ja.

Bijlagen/ter inzage liggende stukken

1. Raadsbesluit (1326767)

Burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

dhr. H.W.J. Klaucke

de burgemeester,

mw. A. Attema